

Bijlage 1

Groeiplan Jeugdwerk 2024-2028

Protestantse Wijkgemeente De Rank Hattem

Inhoud

Inleiding.....	3
Voorgeschiedenis.....	3
Doel en missie.....	3
Welke activiteiten zijn er?	4
Praktijk.....	4
Toekomst	5
Bijlage	5
<i>Baby's en peuters</i>	5
<i>Kleuters</i>	6
<i>Kinderen</i>	6
<i>Tweens</i>	7
<i>Tieners</i>	8
<i>Jongeren</i>	8
<i>Jongvolwassenen</i>	9

Inleiding

In dit document treft u het groeiplan aan voor het jeugdwerk in de Protestantse Wijkgemeente De Rank in Hattem. Dit Groeiplan 2024-2028 is gekoppeld aan het beleidsplan 2024-2028 van deze wijkgemeente.

Voorgeschiedenis

Het eerste Groeiplan is geschreven in 2012 door de jeugdwerkcommissie van de toenmalige Hervormde wijkgemeenten de Noordwestwijk, de Stadswijk en de Zuidwijk. De eerste focus daarin ligt op de groei en ontwikkeling van het geloof van de jongste gemeenteleden.

Degenen die dit jeugdwerk vormgeven, blijken in de praktijk net zo goed zelf een zekere mate van geloofsontwikkeling mee te maken, juist door het optrekken met jeugd. Daarom kreeg het plan de naam 'Groeiplan'. De naam slaat bovendien op het plan zelf: het doel is niet het vastleggen van een bepaalde situatie, maar de beschrijving van het kader van jeugdwerk dat zelf volop in ontwikkeling is.

Na de federatie van 2013 sloten leden van het jeugdwerk van de Gereformeerde Kerk bij deze jeugdcommissie aan en vormden samen de jeugdraad. Het voortaan samen optrekken en nadenken over de geloofsontwikkeling van kinderen en hun betrokkenheid bij de kerk is de achtergrond geworden van Groeiplan 2015, dat de basis vormt van het huidige Groeiplan, dat is bewerkt door ds. Wim Hortensius.

Doel en missie

In Groeiplan 2015 formuleert de jeugdraad de kern van het jeugdwerk als volgt:

het doel van het jeugdwerk binnen onze gemeente is dat kinderen, tieners en jongeren te midden van de gemeente groeien in hun relatie met God, in verbondenheid met elkaar en als weerbaar persoon in de wereld.

Sinds 1 januari 2022 zijn de wijken de Protestantse Wijkgemeente en de Hervormde Stadsnoordwestwijk verenigd in de Protestantse Gemeente Hattem met de Protestantse Wijkgemeente De Rank en de Hervormde Wijkgemeente De Bron.

In de jaren vóór de vereniging functioneerde een gezamenlijke jeugdraad bestaande uit predikanten, jeugdouders en vertegenwoordigers van de Bron en de Rank. Door wisseling van personen en de predikantsvacature bij de Bron heeft de jeugdraad nu een slapend bestaan. Er is wel overleg tussen de vertegenwoordiging van de jeugd in de wijkkerkenraad van de Bron en de predikant van de Rank.

Sommige activiteiten voor de jeugd vallen nog steeds onder de verantwoordelijkheid van de jeugdraad, zoals de clubs.

Het is belangrijk dat kinderen en jongeren van alle leeftijden zich gezien en erkend voelen, aangemoedigd worden om een persoonlijke relatie met God op te bouwen en ruimte krijgen om hun eigen weg daarin te zoeken. Het is belangrijk dat het kind van jongs af aan gezien wordt en zo mogelijk actief betrokken wordt bij alle vormen van gemeentelven, zoals kerkdiensten. Het sociale netwerk van de kerk kan vrienden en gesprekspartners opleveren, oriëntatiefiguren en voorbeelden. Het jeugdwerk biedt gelegenheid tot ontmoeting en geloofsgesprek. Voor de ouders wil de kerk ondersteuning bieden in de geloofsopvoeding door middel van doopkringen en thema-avonden.

Welke activiteiten zijn er?

Baby's/peuters (0-3 jaar):

Oppas
Overstapdienst
Doopkring voor ouders

Kleuters en kinderen (4-12 jaar):

Kindernevendienst
Clubs
Kinderdiensten
Kinderkerstfeest
Overstapdienst

Kinderen vanaf 12 jaar:

Huiscatechese
Clubs
Jongerdiensten

Jongeren vanaf 15 jaar:

Jongerengroep

Praktijk

Voor het organiseren van de oppasdienst wordt door de scribe een rooster opgesteld, waarin voor elke morgendienst een oudere en een jongere samen de oppasdienst verzorgen.

Voor ouders van kinderen die gedoopt worden is er een doopkring, geleid door de predikant. Er wordt gewerkt met het boek 'Verlangen naar meer' van ds. Egbert Veen. De doopkring komt vier keer per jaar bij elkaar.

Voor het organiseren van de kindernevendienst wordt door iemand van de kindernevendienstgroep een rooster opgesteld. Voor elke morgendienst wordt één iemand van de kindernevendienstleiding aangesteld, die zo mogelijk in de week voorafgaande aan de dienst via mail of whatsappverkeer contact heeft met de voorganger. Er is gewoonlijk één groep voor alle kinderen van de basisschoolleeftijd. Inhoudelijk wordt gewerkt uit het blad Kind op Zondag.

Voor kinderen van alle leeftijden zijn er clubs, in samenwerking met de wijkgemeente De Bron. De leiding van deze clubs komt vooral uit de Bron.

Een paar keer per jaar wordt een kinder- of jongerdienst georganiseerd.

Kinderen die naar de Basisschool of naar de Middelbare School gaan ontvangen in de kerk Gods zegen over deze overstap in een zogenaamde overstapdienst.

Het Kinderkerstfeest op Kerstavond in de Andreaskerk is voor alle kinderen van de basisschool en hun familie van beide wijken. De commissie die dit Kinderkerstfeest organiseert wordt bemensd door vrijwilligers uit beide wijken.

Er zijn twee groepen huiscatechese: voor de jongeren tussen de 12 -15 jaar en voor jongeren ouder van 15 jaar (de Jongerengroep). Beide groepen worden nu geleid door de predikant, ook om feeling te houden met de jeugd. Voorafgaande aan het seizoen wordt overlegd over de inhoud van de huiscatechese en over een gezamenlijke start en/of afsluiting.

In onze wijkgemeente wordt al verschillende jaren een jeugdouderling gemist.

Toekomst

Er is veel te doen in de komende jaren. Welke accenten kunnen de komende jaren gelegd worden voortvloeiend uit de visie en de analyse van de huidige situatie?

Het is van belang dat de gezamenlijke jeugdraad weer nieuw leven wordt ingeblazen.

In de jeugdraad kunnen de gezamenlijke activiteiten gecoördineerd worden.

Voorwaarde is dat er jeugdouderlingen vanuit beide wijken beschikbaar zijn.

Bijlage

In deze bijlage van het groeiplan worden alle doelgroepen binnen het jeugdwerk omschreven, met een korte beschrijving van de eigen kenmerken per leeftijd, en de relatie die zij met elkaar, hun ouders en hun verdere omgeving onderhouden.

Deze beschrijving is overgenomen uit het Groeiplan 2012.

Baby's en peuters

Doelgroepbeschrijving

Baby's en peuters zijn 0-3 jarigen en kun je kenmerken als: 'Imiterende groeiers'.

Lichamelijke en cognitieve ontwikkeling

De elementen van de ontwikkeling zijn basaal. Een eerste gezichtsherkenning, het eerste geluid, de eerste ontdekking van eigen ledematen. De wereld steeds groter: van liggend in de wieg naar zittend in de box, kruipend door de kamer en lopend door de tuin. Het leven staat in het teken van ontdekking: het ontdekken van de wereld om zich heen en het eigen lichaam dat een enorme groei doormaakt. Het kind imiteert hierbij het gedrag van de opvoeders, zoals gebaren (zwaaien), klanken (woordjes) en emoties (lachen).

Sociale en emotionele ontwikkeling

In de eerste levensjaren is het belangrijk dat er een basaal gevoel van vertrouwen in mensen in de directe omgeving ontstaat. Dit gevoel is voornamelijk gebaseerd op bevredigende ervaringen: kinderen raken gehecht aan hun vader en moeder, omdat ze van hen eten, warmte en liefde krijgen. Het ontbreken van deze ervaring, of een drastisch verlies ervan, kan leiden tot wantrouwen en hechtingsproblemen. Een gebrek aan liefde kan grote gevolgen hebben voor relaties met mensen, maar ook voor de relatie met God.

In het tweede en derde levensjaar staat de ontwikkeling van de zelfstandigheid centraal. Een peuter streeft naar onafhankelijkheid en zelfbeschikking, maar weet waar nodig ook een beroep op hulp van anderen te doen. Peuters leren ook grenzen kennen. Als deze ontwikkeling goed loopt, houdt een kind aan deze leeftijdsfase wilskracht over, doordat het vertrouwen heeft gekregen in eigen competenties.

Geloofsgroei en morele ontwikkeling

In de eerste jaren van een kind wordt het fundament gelegd voor geloof. Daarin zijn vertrouwen van en in mensen, veiligheid en afhankelijkheid belangrijke begrippen. Baby's en peuters worden opgenomen in rituelen die bij het gezin en de geloofsgemeenschap horen.

Het nadoen van ouders is ook hier belangrijk, bijvoorbeeld: handen samen en ogen dicht als er wordt gebeden. Bidden voor eten en slapen zijn terugkerende rituelen, die een vast onderdeel vormen van het leven van een kind. Ook emoties en de sfeer in het gezin zijn van belang in de eerste jaren van de geloofsopvoeding.

Kleuters

Doelgroepbeschrijving

Kleuters zijn 4-6 jarigen en kun je kenmerken als 'ondernemende fantasten'.

Lichamelijke en cognitieve ontwikkeling

Na het ontdekken van de wereld, komt nu vooral het verkennen van het eigen kunnen. Wat lukt al wel en wat lukt nog niet? 'Kijk eens wat ik kan!' Veel oefenen met pennen en potloden leidt tot steeds nauwkeuriger tekenen en schrijven.

Kleuters denken vooral heel concreet (niet abstract); ze leren steeds beter oorzaak en gevolg en bovendien leren ze steeds meer woorden kennen.

Ze leven daarnaast ook in een fantasiewereld, vaak door (middel van) spelletjes en verhalen. Tenslotte ontwikkelt ook het langetermijngeheugen en ontstaan er blijvende herinneringen (vooral aan gebeurtenissen die gekoppeld zijn aan heftige emoties).

Sociale en emotionele ontwikkeling

Psychisch gezien valt op dat het geweten wordt gevormd. Naast het 'kunnen' wordt dus ook het 'mogen' ontdekt. Regels worden dan ook steeds belangrijker, waarbij een veilig kader vanuit de opvoeders van groot belang is. Dit is niet altijd makkelijk: enerzijds hebben kinderen de ruimte nodig om (nog meer!) te ontdekken. Ze zijn ondernemend, vol energie en fantasie. Teveel beperkingen, correcties en straf kunnen leiden tot schuldgevoel van de kinderen. Anderzijds is regelgeving ook vormend voor kinderen. Belangrijk is dat kinderen ook leren om iets te bereiken; ze zijn erg doelgericht.

Geloofsgroei en morele ontwikkeling

Het geloof heeft nog geen vast kader. Dat komt omdat fantasie en werkelijkheid bij deze kinderen door elkaar lopen. Veel (geloofs)ervaring is gekoppeld aan sfeer, emotie en bepaalde voorwerpen. Bijbelverhalen zijn erg belangrijk, bijbelfiguren worden vaak geschetst en gezien als voorbeeldfiguren. Veel wordt in het geloof aangenomen; tegelijkertijd is veel moeilijk om te begrijpen (zoals abstracte begrippen).

Kinderen

Doelgroepbeschrijving

Kinderen zijn 6-9 jarigen en kun je kenmerken als 'kritiekloze ontdekkingsreizigers'.

Lichamelijke en cognitieve ontwikkeling

Het besef van competentie ontwikkelt zich nog verder, wat kan leiden tot conflicten tussen competentie en minderwaardigheid, juist omdat deze ontdekkingstocht naar 'eigen kunnen' gezien wordt als een feit 'zo ben ik'. Meisjes reageren meer intrinsiek (piekeren) en jongens meer excentriek (agressie). In deze fase ontstaat het begin van abstract denken. Kinderen kunnen zich dingen voorstellen en beginnen zich in te leven in andere kinderen.

Sociale en emotionele ontwikkeling

Kinderen zijn taakgericht en vinden het leuk deze uit te voeren. Bovendien is het belangrijk voor hen taken succesvol uit te voeren. Kinderen halen een groot deel van hun zelfbeeld uit de mate waarin ze kunnen voldoen aan eigen verwachtingen of die van de omgeving. Kritiek is moeilijk voor kinderen en wordt vaak met emotie beantwoord. Daarbij wordt steun gezocht bij ouderen en ouders. De waardering van de ouders is voor kinderen erg belangrijk.

Het is belangrijk dat kinderen ervaren dat God van hen houdt, dat je veilig bent bij God en dat iedereen gelijk is voor God. De kerk is de plaats waar je dat ervaart en mogelijk vrienden en vriendinnen maakt.

Geloofsgroei en morele ontwikkeling

Kinderen kennen de grote lijnen van de bijbel. Ze zijn vertrouwd met bekende christelijke feesten, verhalen en personen. Ze weten wie Jezus is en begrijpen dat de verhalen in de bijbel betrekking hebben op hun eigen leven en niet slechts 'verhalen' zijn. De verhalen worden genomen zoals ze zijn: 'zoals het geschreven staat, zo is het'.

Kinderen zijn gebaat bij consequent gedrag omdat ze erg zwart-wit denken, zonder in staat te zijn hier nuances in te zien. Hun geweten vormt zich.

In de eigen geloofsbeleving zijn kinderen erg ontvankelijk voor symboliek en drama. Samen hardop bidden en zingen is vormend en leerzaam voor hen.

Tweens

Doelgroepbeschrijving

Tweens zijn 10-12 jarigen en kun je kenmerken als 'Abstracte veelweters'.

Lichamelijke en cognitieve ontwikkeling

Het startpunt van de puberteit (groeispurt en geslachtsrijping) kan in deze leeftijd liggen. Toch kenmerkt de cognitieve ontwikkeling de tweens meer dan hun lichamelijke ontwikkeling. Het abstracte denken ontwikkelt zich. Tweens gaan denken in patronen en ontdekken verbanden. Ze kunnen verder denken dan datgene wat nu voor ogen is. Tweens kunnen redeneren over dingen die er niet zijn of anders zouden kunnen zijn dan ze nu zijn. De belangstelling voor dit redeneren is groot. Tweens denken na over grote problemen en zijn actief in het zoeken naar oplossingen.

Onder tweens neemt de fantasie af en de interesse voor feiten groeit. Om te kunnen redeneren willen ze namelijk onderscheid kunnen maken tussen feit en fictie. Een duidelijke en concrete uitleg aan hen is van belang. Na deze uitleg zijn tweens in staat zelf informatie op te zoeken en te verwerken.

Sociale en emotionele ontwikkeling

Tweens worden zich bewust van sociale context en regels. Vanuit dat besef gaan ze oefenen in zelfstandigheid. Ze maken zelf keuzes voor relaties. Deze zelfstandigheid wordt vormgegeven naar wat er geldt als normaal binnen de groep. Erbij horen is voor tweens erg belangrijk. Om niet buitengesloten te worden passen tweens zich aan naar de wensen van de groep.

Voor leiding en ouders geldt dat het goed is vast te houden aan goed beargumenteerde grenzen en regels. Deze zijn voor hen dan consequent en logisch, maar ook een veilige basis om op terug te kunnen vallen wanneer je er met redeneren alleen niet uitkomt

Geloofsgroei en morele ontwikkeling

Tweens zien het verband tussen geloven en doen en begrijpen dat geloof in de praktijk gebracht moet worden. Identificatiefiguren als ouders en leiding zijn belangrijke voorbeelden. Tweens zijn op zoek naar feiten en zijn leergierig.

Naast feiten waarderen tweens ook nog steeds verhalen. Verhalen krijgen voor hen een nieuwe dimensie doordat zij nu in staat zijn verbanden te leggen en inzicht te krijgen.

Tweens kunnen wettisch overkomen maar denken niet louter zwart-wit meer en zoeken naar bedoelingen achter een handeling. Ze hebben een sterk gevoel voor recht en onrecht. In de praktijk wordt hun morele oordeel vaak bepaald door het erbij willen horen. Groepsvorming is dus belangrijk. Samen met anderen, lezen, vieren en doen zijn vormend voor hen.

Tieners

Doelgroepbeschrijving

Tieners zijn 13-15 jarigen en kun je kenmerken als: 'Kritische identiteitszoekers'.

Lichamelijke en cognitieve ontwikkeling

In deze leeftijdsfase ligt het zwaartepunt van de groeispurt en geslachtsrijping. Dit leidt tot een lichamelijke ontdekkingstocht hoe met deze veranderingen om te gaan. De focus van tieners is daardoor zelfgericht.

Tieners zijn ontvankelijk maar overzien niet de gevolgen van hun ontvankelijkheid. Doordat tieners nog geen lange termijn visie hebben is hun blik gericht op hier en nu.

De hersenen maken een groei door en kunnen hierin beschadigd worden door agressie, alcohol, roken en drugs.

Tieners ontwikkelen ideeën en meningen over abstracte zaken als vriendschap, politiek, ethiek en religie. Hun abstract denken groeit en maakt het opstellen van hypotheses en bedenken van alternatieve oplossingen mogelijk.

Sociale en emotionele ontwikkeling

Tieners zijn op zoek naar hun identiteit. Wie ben ik? Wat vind ik? Een zelfgerichte ontwikkeling dus. Identificatie wordt gevonden in leeftijdsgenoten (en minder in ouders).

Tieners kunnen zich onzeker voelen in hun zoektocht en vragen zich af wat zij van zichzelf vinden en wat anderen van hen vinden. In het omgaan met deze verwachtingen leren tieners verantwoordelijkheid te nemen en zelfstandig te worden. Het geven van begeleiding en bieden van kaders is wenselijk daar tieners zich in een leerproces bevinden. Hun onzekerheid vraagt om bemoediging en ondersteuning. Daar relaties met ouders onder druk kunnen komen te staan kunnen leidinggevenden een belangrijke rol spelen in deze begeleiding en bemoediging.

Geloofsgroei en morele ontwikkeling

In de zoektocht naar identiteit zijn tieners kritisch op de normen en waarden waarmee ze van kinds af vertrouwd zijn. Autoriteit wekt aversie op en wordt niet zomaar geaccepteerd.

Tieners stellen veel vragen en zijn kritisch. Dit is hun manier van leren en wijze van ontdekken of iemand betrouwbaar is. Op eenzelfde manier gaan ze om met de Bijbel, de kerk en het geloofsleven. Tieners willen eerst bewezen zien of ervaren hebben dat iets waar is en relevant is in hun situatie. Ze hebben behoefte aan authenticiteit en geloof dat vormgegeven wordt in de praktijk. Tieners willen hun eigen morele afweging maken, maar laten daarin wel de mening van leeftijdsgenoten een grote rol spelen.

Jongeren

Doelgroepbeschrijving

Jongeren zijn 16-19 jarigen en kun je kenmerken als 'reflectieve netwerkers'.

Lichamelijke en cognitieve ontwikkeling

De grote lichamelijke veranderingen worden in dit stadium afgerond. De aandacht van de jongeren verplaatst zich naar de buitenwereld. Door de confrontatie met de werkelijkheid ontstaat er een genuanceerde reflectie op de ideeën en meningen die de jongeren zelf hebben gevormd. De jongere leert kritisch naar eigen ideeën en meningen te kijken en deze te corrigeren waar nodig. Jongeren zijn nog vatbaar voor invloeden van buitenaf maar ontwikkelen steeds meer een eigen identiteit en durven daarvoor te staan. Ze worden dus minder gevoelig voor groepsdruk. Jongeren zijn in staat om vooruit te denken en consequenties op de lange termijn mee te laten wegen.

Sociale en emotionele ontwikkeling

Jongeren groeien naar onafhankelijkheid. Erg belangrijk daarbij is het contact en de ontmoeting met andere jongeren. De praktijk van het dagelijks leven dwingt de jongere na te denken over zijn eigen positie en standpunten. De keuzes die jongeren maken (bij. vervolgopleiding) worden soms gemaakt op basis van gevoel of toevalligheid. In nieuwe (onzekere) situaties willen jongeren soms terugvallen in 'onvolwassen gedrag'. Doordat jongeren emotioneel nog niet volgroeid zijn, kunnen ze nog niet goed omgaan met kritiek en tegenslag.

Geloofsgroei en morele ontwikkeling

Jongeren kunnen radicaal zijn in hun ideeën. Jongeren breken met traditie en 'zoals het hoort' en willen zelf keuzes maken op basis van hun verworven identiteit. Wel hebben ze nog veel vragen en is het moeilijk voor hen om toe te geven op hun standpunten. Goede coaching waarbij ruimte is voor de (radicale) ideeën van de jongere, een liefdevolle opvang als de werkelijkheid anders blijkt te zijn en authenticiteit in relaties zijn erg belangrijk. Jongeren zitten vol enthousiasme, maar bezitten niet altijd de discipline om iets te voltooien.

Jongvolwassenen

Doelgroepbeschrijving

Jongvolwassenen zijn 20-25 jarigen en kun je kenmerken als: 'Zelfbewuste zelfstandigen'.

Lichamelijke en cognitieve ontwikkeling

Het proces van lichamelijke verandering en de reactie daarop is bij jongvolwassenen afgerond. Jongvolwassenen zijn gericht op zichzelf en het maken van eigen keuzes. Vrijheid en zelfontplooiing staan centraal. Er is tolerantie, empathie en inlevingsvermogen voor anderen die ook op hun manier keuzes maken.

Sociale en emotionele ontwikkeling

Binnen gezin en samenleving veranderd de relatie van bijvoorbeeld ouder / kind van een hiërarchische relatie in een relatie van gelijken. Jongvolwassen zijn gevormd tot zelfbewuste en verantwoordelijke personen. Hierdoor ontstaat ook druk: verantwoordelijkheid moet gedragen worden, levenskeuzes moeten uitgevoerd worden. Jongvolwassenen gaan de confrontatie aan met deze druk en nemen ook daarin verantwoordelijkheid. Ook voor jongvolwassenen geldt dat omgaan met kritiek en tegenslag emotioneel gezien nog moeilijk kan zijn.

Geloofsgroei en morele ontwikkeling

Bij jongvolwassenen ligt er veel nadruk op het eigene van het persoonlijke geloof. Je bent een uniek persoon met een unieke wijze van geloven. Hierin moeten jongvolwassenen zelf het beste weten wat bij hen past en werkt. Deze zelfbewustheid hoeft geen zelfverzekerdheid te veronderstellen en daarom wordt coaching, bemoediging en steun gewaardeerd.